

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01511 Vilnius, tel.: (8 5) 236 2444, (8 5) 236 2400,

faks. (8 5) 231 3090, el. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-08-26 Nr. (7.2.16)3-3854

DĖL UŽSITĘSUSIOS POLITINĖS IR HUMANITARINĖS KRIZĖS VENESUELOJE IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENŲ PERKĖLIMO Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO

Venesueloje jau keleri metai tęsiasi ir vis gilėja politinė, ekonominė ir humanitarinė krizė, kurią sukėlė šalies prezidento Hugo Chaveso ir ypač jo įpėdinio Nicolas Maduro socialistinis režimas ir itin prastas valstybės valdymas. Nepaisant to, kad šalyje jau keletą metų represuojamos opozicinės jėgos, jos sugebėjo laimėti parlamento rinkimus 2015 m. ir ėmė oponuoti desperatiškai prezidento poste siekiančiam išsilaikyti N. Maduro. 2018 m. gegužės mėnesį surengtus prezidento rinkimus N. Maduro laimėjo, tačiau demokratinis pasaulis šios pergalės nepripažino, nes rinkimai neatitiko net minimalių demokratinių standartų, opozicijos kandidatams nebuvo suteiktos jokios galimybės konkuruoti.

Ankstesniai prezidento terminui pasibaigus ir krizei toliau eskaluojantis, 2019 m. sausio mėnesį Venesuelos Nacionalinės Asamblėjos pirmininkas Juan Guaido paskelbė pagal šalies konstituciją laikinai perimantis šalies prezidento postą tam, kad surengtų naujus prezidento rinkimus. Vasario 5 d. laikinuoju prezidentu J. Guaido pripažino arba parėmė 24 ES valstybės, įskaitant Lietuvą, reikalaujamos kuo skubiau sušaukti naujus demokratinius rinkimus. Be ES, paramą J. Guaido išreiškė JAV, dauguma Lotynų Amerikos šalių, Amerikos valstybių organizacija (OAS), Kanada, Australija. Tuo tarpu N. Maduro režimą remia Rusija, Kinija, Kuba, Turkija ir kelios kitos tradiciškai šį režimą rėmusios valstybės.

Tęsiantis politinei ir ekonominei suirutei humanitarinė krizė Venesueloje toliau gilėja, šalis praktiškai nebegali importuoti maisto produktų, medikamentų ir kasdienio poreikio prekių. Šalies valiutinių įplaukų šaltinis – naftos eksportas – smarkiai krito, trūksta degalų, infliacija siekia daugiau nei 1 mln.%. Vidutinio mėnesio atlyginimo pakanka vienos savaitės poreikiams. Dėl prekių trūkumo dažni parduotuvių ir prekybos centrų plėšimai. Šalyje siautėja kriminalinės gaujos, turinčios sąsajų su N. Maduro režimu. Europos Komisijos duomenimis, 10 mln. gyventojų (apie 30%) reikia skubios humanitarinės pagalbos, 5 mln. – reikalingas švarus vanduo, 95% šalies gyventojų šiuo metu yra žemiau skurdo ribos, 61 % - ekstremaliame skurde. 82 proc. gyventojų neturi geriamojo vandens, 75 proc. gydymo įstaigų neužtikrinamas nepertraukiamas geriamojo vandens tiekimas, 94 proc. žmonių neturi finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas, 64 proc. žmonių neteko vidutiniškai 11 kg masės, o 30 proc. vaikų konstatuojamas sulėtėjęs augimas. 70% vaikų negali lankyti mokyklos, vaikų mirtingumas per pastaruosius 9 metus išaugo 40%. Kovo mėnesį kelis kartus beveik po savaitę dingo elektra. Nuo 2015 m. šalį paliko maždaug 4 mln. gyventojų. Didžioji jų dalis emigravo į Kolumbiją, Braziliją, Peru, Čilę, Argentiną, kuriose dėl politinių ir finansinių problemų sparčiai auga antivenesuelietiškos nuotaikos. Nuo birželio kasdien Venesuelą vidutiniškai palieka po 8 tūkst. gyventojų. JT skaičiavimais, iki 2019 m. pabaigos iš šalies bus išvykę 5 mln. šalies gyventojų.

2019 m. liepos 5 d. buvo išplatinta Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet ataskaita apie žmogaus teisių padėtį Venesueloje. Joje akcentuojami sisteminiai režimo vykdomi žmogaus teisių pažeidinėjimai, susirūpinimą kelia specialiujų ginkluotųjų pajėgų ir sukarintų civiliųjų grupių (colectivos) nusikalstami veiksmai šalyje ir smurtas, šalies gyventojai jaučiasi įbauginti.

Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis Venesueloje gyvena 187 Lietuvos piliečiai (164 iš jų turi rinkimų teisę, t. y., virš 18 m. amžiaus). Lietuvių bendruomenė Venesueloje vienija apie 400 lietuvių kilmės asmenų.

2018 m. lapkričio mėnesį Užsienio reikalų ministerija organizavo konsulinę misiją į Venesuelą. Jos metu, be įprastai teikiamų konsulinių paslaugų, taip pat buvo aiškinamasis perkėlimo į Lietuvą poreikis. Konsulinės misijos metu buvo surinkti duomenys apie maždaug 50 Lietuvos Respublikos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir jų šeimos narių, kurie svarstytų galimybę persikelti gyventi į Lietuvą, jei tam būtų sudarytos sąlygos - skirta valstybės parama asmenų perkėlimui ir integracijai. Po įvykusios konsulinės misijos Užsienio reikalų ministerija palaikė nuolatinį ryšį su Venesuelos lietuvių bendruomene per jos pirmininką ir Lietuvos Respublikos garbės konsulą Venesueloje: susirašinėjimo ir asmeninių pokalbių metu buvo renkama ir vertinama informacija, taip pat ir dėl kelių asmenų kreipimosi į Lietuvos Respublikos institucijas, dėl perkėlimo galimybių.

Lietuvos Respublikos Seime skubos tvarka priėmus ir nuo 2019 m. birželio 1 d. įsigaliojus Asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymui, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2019 m. liepos 17 d. patvirtino šio įstatymo įgyvendinimui reikalingus teisės aktus. Tačiau asmenų perkėlimas iš Venesuelos į Lietuvos Respubliką gali būti pradėtas tik Vyriausybei priėmus atitinkamą spendimą ir nustačius prašymų dėl perkeliamojo asmens statuso suteikimo pateikimo laikotarpį.

Todėl, atsižvelgdami į aukščiau pateiktą informaciją dėl padėties Venesueloje ir maždaug 50 Lietuvos piliečių ir lietuvių kilmės asmenų, kurie būtų suinteresuoti galimybe persikelti gyventi į Lietuvą, taip pat į tai, kad 2019 m. birželio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymas prašytume pritarti siūlymui inicijuoti pagal šį įstatymą tam teisę turinčius asmenų perkėlimą iš Venesuelos Bolivaro Respublikos į Lietuvos Respubliką. Kartu prašytume numatyti šiam perkėlimui reikalingą finansavimą 2019 m. iš Vyriausybės rezervo fondo, o vėlesniu laikotarpiu atsakingų institucijų atitinkamų institucijų asignavimuose. Tikėtina, kad pirmajame etape iš Venesuelos bus perkelta 10 asmenų, ir jų perkėlimo išlaidos preliminariumi vertinimu sudarys apie 130 tūkst. eurų 2019-2020 m.

Teikiame svarstyti šį klausimą Vyriausybės pasitarime.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl asmenų perkėlimo iš Venesuelos Bolivaro Respublikos į Lietuvos Respubliką projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolo projektas, 1 lapas.

Užsienio reikalų ministras

Linas Linkevičius